

Brussel, 24 februari 2021
(OR. en)

Interinstitutioneel dossier:
2021/0048 (NLE)

6446/21
ADD 29

RECH 72
COMPET 123
IND 40
MI 105
SAN 82
TRANS 94
AVIATION 42
ENER 50
ENV 94
SOC 95
TELECOM 70
AGRI 79
SUSTDEV 22
REGIO 29
IA 22

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	23 februari 2021
aan:	de heer Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	SWD(2021) 38 final - Part 8/9
Betreft:	WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG bij het voorstel voor een verordening van de Raad tot oprichting van de Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa Europees partnerschap voor een circulair biogebaseerd Europa

Hierbij gaat voor de delegaties document SWD(2021) 38 final - Part 8/9.

Bijlage: SWD(2021) 38 final - Part 8/9

Brussel, 23.2.2021
SWD(2021) 38 final

PART 8/9

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE
SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG

bij het

voorstel voor een verordening van de Raad tot oprichting van de Gemeenschappelijke Ondernemingen in het kader van Horizon Europa

Europees partnerschap voor een circulair biogebaseerd Europa

{COM(2021) 87 final} - {SEC(2021) 100 final} - {SWD(2021) 37 final}

Samenvatting (maximaal 2 pagina's)
Effectbeoordeling van een Europees partnerschap voor een circulair biogebaseerd Europa (CBE)
A. Behoefte aan actie
Wat is het probleem en waarom is het een probleem op EU-niveau?
Er zijn zowel economische als milieuproblemen die gelijktijdig worden aangepakt. Het belangrijkste probleem is de “drievoudige achterstand” op het gebied van innovatie, integratie op de markt en duurzaamheid. Als gevolg daarvan zijn O&I-activiteiten onvoldoende in de EU geïntegreerd, wat heeft geleid tot een trager innovatieproces. Tegelijkertijd kunnen bestaande rijpe biogebaseerde oplossingen de markten niet bereiken en zijn hun milieuprestaties niet automatisch gewaarborgd. De belangrijkste wetenschappelijke en technologische problemen die door het partnerschap CBE worden aangepakt, zijn de ontoereikende sectoroverschrijdende samenwerking op het gebied van O&I en de kennisoverdracht inzake duurzame en circulaire biogebaseerde oplossingen.
Wat is het streefdoel?
De algemene doelstelling is vaart te zetten achter de maatschappelijke overgang naar een duurzame biogebaseerde economie door O&I op het gebied van duurzame en concurrerende oplossingen te doen toenemen en zo te komen tot meer circulariteit en een groter gebruik van biomassa, residuen en afval. Het partnerschap streeft er ook naar om bij de uitvoering van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN (SDG's) en de Green Deal van de EU een regionale aanpak te volgen om de transitie naar het concept van een “gezonde planeet” te versnellen. De wetenschappelijke doelstellingen zijn het verbeteren van de O&I-capaciteit op het gebied van circulaire biogebaseerde oplossingen, zorgen voor een betere kennisdeling, binnen en tussen waardeketens en in heel Europa, en het opnemen van O&I inzake duurzaamheidskwesties. Tot de economische doelstellingen behoren het verbeteren van het concurrentievermogen van de Europese regio's in de sector en het aanpakken van gevallen van marktfalen van de Europese biogebaseerde industrie, door innovatie en nieuwe bioraffinaderijen binnen Europa te houden. De belangrijkste maatschappelijke doelstellingen zijn het bijdragen aan een duurzaam werkende circulaire economie en het verbeteren van de circulaire aard van de biogebaseerde sector, om zo de ecologische voetafdruk te verbeteren.
Wat is de meerwaarde van EU-maatregelen (subsidiariteit)?
Het initiatief verenigt de expertise en technologieën die beschikbaar zijn in de lidstaten, regio's en waardeketens van de EU, waardoor aanvullende synergieën tot stand komen. CBE-projecten kunnen worden gecombineerd met nationale projecten en met projecten die worden ondersteund door de structuurfondsen en regionale fondsen van de EU. In de meeste gevallen is het aanpakken van belemmeringen voor een biogebaseerde economie geen nationale verantwoordelijkheid, maar is dit eerder onderworpen aan regelgeving op EU-niveau, met bijvoorbeeld regels inzake: aspecten van de duurzame voorziening van biomassa; het stimuleren van de marktvraag via streefdoelen; productnormalisatie; etikettering en groene overheidsopdrachten; en milieuprestaties. Zonder optreden op EU-niveau zouden maatregelen op nationaal niveau ontoereikend zijn.
B. Oplossingen
Welke opties dienen zich aan? Is er al dan niet een voorkeursoptie? Zo niet, waarom?

De volgende opties werden in aanmerking genomen voor het ondersteunen van O&I:

- traditionele oproepen tot het indienen van voorstellen binnen het kaderprogramma (basisoptie);
- een medegeprogrammeerd Europees partnerschap (optie 1); en
- een geïnstitutionaliseerd Europees partnerschap op grond van artikel 187 VWEU (optie 3).

Hoewel beide partnerschapsopties betere resultaten zouden opleveren dan normale oproepen, zou een geïnstitutionaliseerde optie (optie 3) beter zijn dan een medegeprogrammeerde optie. Deze optie had de hoogste algemene score, als gevolg van grotere potentiële economische en sociale effecten en een grotere samenhang met externe programma's.

Optie 3 heeft de voorkeur om de volgende redenen:

- dit type partnerschap kan de doelstellingen van het programma op doeltreffende wijze verwezenlijken door toegewijde partners uit het bedrijfsleven en andere actoren (zoals lidstaten, regio's, de academische wereld en maatschappelijke organisaties) die volgens een passend governance-model samenwerken, samen te brengen;
- deze optie biedt voldoende transparantie en openheid bij de selectie van prioriteiten en doelstellingen en het aantrekken van partners en belanghebbenden uit de hele waardeketen en uit verschillende sectoren, contexten en disciplines, met inbegrip van internationale actoren (voor zover relevant en zonder het Europese concurrentievermogen te verstoren);
- de formele procedures ervan zullen de deelname van kmo's, alsook de verspreiding en het gebruik van de resultaten, mogelijk maken;
- deze optie biedt een hoge mate van additionaliteit, namelijk een groot potentieel voor het structureren van biogebaseerde industrieën;
- deze optie zorgt voor directionaliteit door de verbintenissen van de partners om specifieke streefdoelen te halen, te formaliseren, wat uiteindelijk zal bijdragen tot de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen op hoog niveau;
- de financiering bestaat uit financiële bijdragen en/of bijdragen in natura van andere partners dan de EU tussen 50 % en 75 % van de totale begroting van het Europees partnerschap. Verwacht wordt dat het grootste deel van de financiële verbintenissen in natura zal zijn en — in mindere mate — de vorm zal aannemen van financiële bijdragen op projectniveau in plaats van op programmaniveau;
- de samenhang en synergieën binnen het O&I-landschap van de EU zullen zijn gewaarborgd door formele overeenkomsten tussen het voorgestelde initiatief en andere initiatieven, alsook door het cocreëren van de agenda's en de betrokkenheid van het ondersteuningsteam.

Hoe reageren de verschillende belanghebbenden? Wie steunt welke optie?

De meerderheid (meer dan 50 %) van de respondenten van de openbare raadpleging gaf aan dat veel van de doelstellingen van het partnerschap essentieel waren, met name de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen van de EU. De respondenten zagen de ontwikkeling van consortia, Europese waardeketens en technologie als voordelen, maar vonden de administratieve lasten een nadeel. Het grootste probleem is volgens de respondenten de innovatiekloof van de EU bij het omzetten van onderzoeksresultaten in innovatieve circulaire biogebaseerde producten. Een meerderheid (meer dan 50 %) beschouwt betrokkenheid van de industrie als zeer relevant en meent dat de reikwijdte en het toepassingsgebied van het partnerschap correct zijn. Hoewel de meeste belanghebbenden (54 %) die op de raadpleging hebben gereageerd van mening waren dat een geïnstitutionaliseerd partnerschap de beste oplossing is om de problemen aan te pakken, bleek de ondersteuning van de burgers lager te zijn.

C. Effecten van de voorkeursoptie

Wat zijn de voordelen van de voorkeursoptie (indien er een voorkeur is, anders van de belangrijkste opties)?
Alle actoren in de bio-economie kunnen er economisch gezien baat bij hebben, wat een evenwichtige regionale/lokale ontwikkeling mogelijk maakt. Er wordt een hoger en stabiel inkomen voor primaire producenten van biomassa verwacht, ook in minder begunstigde regio's. Andere voordelen zijn economische groei voor kmo's, een groter hefboomeffect van investeringen voor bioraffinaderijen en hun economische actoren (actoren uit de industrie), en een langetermijnbetrokkenheid en -inzet van alle actoren. Gemeenten en regio's zullen er naar verwachting voordeel uit trekken door een besparing op de kosten voor de verwijdering van biologisch afval. Verwacht wordt dat het maatschappelijk effect zal leiden tot een betere toegang tot en invoering van innovatieve biogebaseerde oplossingen in Europa, empowerment van lokale/regionale gemeenschappen om hun natuurlijke hulpbronnen te beheren, en de creatie (of verbeterde reconversie) van een nieuwe lokale/regionale productiebasis. Marktdeelnemers zoals merkeigenaren en consumenten zullen toegang hebben tot duurzamere producten. De belangrijkste effecten zijn de milieueffecten. Een duurzamere productie en verwerking van biomassa en het gebruik van bioafval als grondstof zullen de CO₂-uitstoot verminderen en conflicten met de voedselproductie, de overmatige winning van biomassa en niet-duurzame veranderingen in landgebruik helpen voorkomen. Dit zal bijdragen tot de instandhouding en het herstel van ecosystemen en biodiversiteit. Gesloten productiesystemen en valorisatie van bioafval zullen de circulariteit vergroten. CBE zal de hulpbronnenefficiëntie van waardeketens verbeteren, bijvoorbeeld door nutriënten voor de land- en bosbouw terug te winnen uit afvalstromen (met inbegrip van afvalwater) en landbouwresiduen te benutten.
Wat zijn de kosten van de voorkeursoptie (indien er een voorkeur is, anders van de belangrijkste opties)?
Aangezien optie 3 zou voortbouwen op de bestaande structuur van de Gemeenschappelijke Onderneming BBI, zou dit de exploitatiekosten van een bureau van de gemeenschappelijke onderneming voor de duur van het initiatief met zich meebrengen. Dit zou 30 miljoen EUR aan administratieve kosten voor de bedrijven en hetzelfde bedrag voor de EU inhouden. Dit vertegenwoordigt 1-2 % van de totale kosten van het initiatief. Deze kosten worden grotendeels gecompenseerd door de bovengenoemde voordelen, en met name de hefboomeffecten van medefinanciering om de omvang van de middelen te bereiken die nodig zijn voor de verwezenlijking van de ambitieuze doelstellingen. Naar verwachting zijn er geen negatieve economische, sociale en milieueffecten, noch nalevingskosten.
Wat zijn de gevolgen voor kleine en middelgrote ondernemingen en het concurrentievermogen?
Er worden geen negatieve effecten verwacht voor kmo's en het concurrentievermogen. Alle effecten zullen naar verwachting positief zijn. Op basis van de zeer positieve ervaring met de Gemeenschappelijke Onderneming BBI (sterke betrokkenheid van kmo's bij projecten, met inbegrip van de coördinatie ervan) scoort optie 3 op dit punt hoog.
Zijn er significante gevolgen voor de nationale begrotingen en overheden?
Er worden geen gevolgen voor de nationale begrotingen en overheden of problemen bij de uitvoering verwacht.
Zijn er nog andere significante gevolgen?

Nee, alle gevolgen zijn hierboven beschreven.
Evenredigheid
De voorkeursoptie biedt alle elementen waarmee de doelstellingen kunnen worden verwezenlijkt en gaat niet verder dan nodig is om het probleem op te lossen.
D. Evaluatie
Wanneer wordt dit beleid geëvalueerd?
Overeenkomstig het tijdschema dat in de Horizon Europa-verordening is vastgesteld, wordt de tussentijdse evaluatie uiterlijk vier jaar na de aanvangsdatum van het initiatief uitgevoerd, en wordt uiterlijk vier jaar na het einde van het initiatief een eindevaluatie uitgevoerd.